

Asia: VN/1347/2021

Arviomuistio oikeudenkäyntikuluista riita-asioissa

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

Toimiva tuomioistuinmenettely on merkittävä tekijä elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta. Tuomioistuinmenettelyllä on keskeinen rooli sekä yritysten välisessä kaupankäynnissä että kuluttajakaupassa. Tuomioistuinmenettelyn tulee viimekädessä turvata yritysten sopimusten täytäntöönpano ja osapuolien mahdollisuus turvata omat oikeutensa. Oikeudenkäyntien kustannusten tulisi olla sellaisia, etteivät oikeuksien vaatiminen ole kustannuksiltaan käytännössä mahdotonta.

Muistiossa on arvioitu laajasti erilaisia tapoja pyrkiä oikeudenkäyntikulujen määrän laskemiseen. Elinkeinoelämän kannalta keskeisimpiä kysymyksiä ovat ehdotukset, joilla pyritään hallitsemaan riskejä perustellun oikeudenkäynnin vireillepanoon ja toisaalta vastaajan mahdollisuuksia arvioida oman puolustautumisensa kustannuksia.

EK pitää tarkoituksenmukaisena arvioida jatkovalmistelussa tarkemmin ehdotuksia kuluvastuun jakautumisesta. Esimerkiksi mikroyrityksellä voi olla perusteltu syy vaatia oikeuksiaan tuomioistuiniteitse, mutta häviävän osapuolen kuluvastuuriski voi olla esteenä perustellun vaatimuksen esittämiseen tuomioistuimessa. Pidämme perusteltuna arvioida jatkovalmistelussa kuluvastuun jakautumista koskevia ehdotuksia eri osapuolisuhteiden näkökulmasta. Yksityishenkilöiden välisissä riidoissa, yritysten välisissä riita-asioissa sekä yrityksen ja kuluttajan välisessä riidassa voi olla tarpeen arvioida kuluvastuuta koskevia kysymyksiä eri näkökulmasta.

Muistion ehdotuksissa on arvioitu yhtenä näkökulmana mahdollisuutta säännellä oikeudellisia asiantuntijapalveluja koskevaa hinnoittelua. EK katsoo, että oikeudellisten asiantuntijapalvelujen

keskeinen merkitys on turvata eri osapuolten yhtäläinen mahdollisuus saada asiantuntija-apua omien oikeuksiensa turvaamiseen. Oikeudellisten asiantuntijapalvelujen tiukka hintasääntely voisi aiheuttaa haasteita, kun prosesseja jouduttaisiin arvioimaan enemmän siitä näkökulmasta, mikä on mahdollista kulusääntelyn puitteissa. Juttutyyppejen erilaisuus voi edellyttää erilaista toimintaa juttutyyppejen mukaan. EK pitää keskeisenä, että sääntelyllä pyritään siihen, että oikeudellisten asiantuntijapalvelujen laadukas tuottaminen voidaan turvata. Pidämme perusteltuna ehdotuksia, joilla pyritään oikeudellisten asiantuntijapalvelujen hinnoittelun läpinäkyvyyden lisäämistä. Kuluja koskevan sääntelyn rajoittamiseen liittyisi myös merkittäviä kilpailuoikeudellisia kysymyksiä, jotka tulisi selvittää tarkkaan, jos asiaa päätetään jatkovalmistella.

Muistiossa on arvioitu myös erilaisten normaaliprosessin ulkopuolisten menettelyjen kuten ns. small claims-menettelyn käyttöönottoa ja kuluttajariitalautakunnan toimivallan laajentamista. EK katsoo, että nämä voivat olla sinänsä mahdollisia vaihtoehtoisia tapoja oikeudenkäyntien sijaan. Mikäli ns. small claims-menettelyä lähdetäisiin ottamaan käyttöön, on tarpeen arvioida tarkkaan sitä, millaisissa asioissa menettely voitaisiin ottaa käyttöön. EK pitää ongelmallisena, jos small claims-menettely tarkoittaisi käytännössä sitä, että tuomioistuin toimisi yrityksen ja kuluttajan välisessä riidassa ilman avustajaa menettelyssä olevan kuluttajan aseman valvojana yrityksen kustannuksella. Pidämme perusteltuna arvioida tarkkaan small claims menettelyn soveltuvuutta erilaisiin menettelyihin ja osapuolien välisiin tilanteisiin.

EK pitää keskustelua riita-asioiden oikeudenkäyntikulujen hallinnasta tärkeänä. Keskeistä jatkovalmistelussa on, että tunnistetaan riita-asioiden luonteen erilaisuus. Jatkovalmistelussa on keskeistä arvioida, missä määrin muistiossa käsitellyjä toimenpiteitä voidaan soveltaa yhtäläisesti kaikkiin riita-asioihin ja missä määrin taas ehdotuksia voitaisiin soveltaa esimerkiksi vain yksityishenkilöiden välisiin riitoihin tai kuluttajakauppaan.

Kunnioitavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola

johtaja

Koskentausta Lauri
Elinkeinoelämän keskusliitto EK